

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, Нов български университет,

за *дисертационния труд* на **Васо Ристов**

докторант към Инструментален факултет

Катедра „Духови и ударни инструменти“ на НМА, на тема:

ЕВОЛЮЦИЯТА НА ТРОМПЕТА КАТО СОЛОВ И ОРКЕСТРОВ ИНСТРУМЕНТ ОТ БАРОКА ДО СЪВРЕМЕННОСТТА В КОНТЕКСТА НА ИНТЕРПРЕТАТОРСКАТА ПРОБЛЕМАТИКА

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

Биографични данни

Васо Ристов завършва Музикалната гимназия в Щип и Факултета по музика в Скопие. В оркестъра на Македонската опера и балет работи в продължение на 25 години като достига позициите на първи солист-тромпетист, а по-късно и художествен ръководител на Македонската опера. Участва в семинари и музикални академии за млади артисти. Получава награди на държавни състезания в бившата СФРЮ. Специализира в Музикалната академия в Прага (Чехия) и завършва магистратурата в Държавната музикална академия „Панчо Владигеров“ в София. Постоянен сътрудник в различни състави: Симфоничният оркестър в Румбург – Чехия, Симфоничният оркестър в Прищина – Косово, Македонската филхармония, Военен оркестър АРМ, в Македонска опера и балет и други. Участва в най-значимите фестивали и събития в Македония и извън нея. След дипломирането си преподава в редица музикални училища и университети в Тетово, Прищина, Щип. Гостуващ професор е във Факултета по музика в Митровица (Косово). Понастоящем е редовен професор във Факултета по музика в Скопие. Васо Ристов постига завидни педагогически резултати: от неговите ученици и студенти са спечелени над 80 награди в много международни състезания. Участва в жури на международни конкурси, провежда семинари, майсторски класове и редовни занятия в университети в страната и чужбина. Васо Ристов има активна административна и обществена дейност: бил е заместник-декан на Факултета по музикално изкуство на Университета „Св. Св. Кирил и Методий“ в Скопие (2016-2018), Музикален селектор на Международния фестивал „Охридско лято“ (2018-2019), Председател на комисията за музикално-сценична дейност при Министерството на културата на Република Северна Македония (2018). Понастоящем Васо Ристов е генерален директор на Македонската национална опера и балет.

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита на заседание на катедра „Духови и ударни инструменти“ при Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, състояло се на 14.02.2023. Съдържа 217 страници и е структуриран в увод, три глави¹, заключение, справка за приносите и библиография. Използваните източници са 107, от които 28 на английски, 3 на немски, 2 на италиански, 1 на чешки и 1 на украински езици (69 на кирилица и 38 на латиница), 4 електронни документа. Включени са 103 нотни примера.

Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Обект на изследването е еволюцията на тромпета като солов и оркестров инструмент от Барока до съвременността в контекста на изпълнителската проблематика. **Предмет** на

¹ **Глава първа:** ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ НА БАРОКОВАТА МУЗИКА И ВИЕНСКАТА КЛАСИКА С УЧАСТИЕТО НА ТРОМПЕТ. **Глава втора:** ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ В СИМФОНИЧНАТА МУЗИКА НА 19 ВЕК С УЧАСТИЕТО НА ТРОМПЕТ. **Глава трета:** ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ НА ОРКЕСТРОВАТА МУЗИКАТА ОТ 20 И 21 ВЕК С УЧАСТИЕТО НА ТРОМПЕТ

докторската дисертация е работата на тромпетиста-солист и оркестрант върху подобрени произведения, написани в последните четири века. Поставени са три основни **цели**: **Първо** – да се систематизират и споделят натрупаните знания, изпълнителски и педагогически опит на докторанта като тромпетист при интерпретацията на определени оркестрови произведения от Барока, Виенската класика, Романтизма и Съвременността. **Второ** – да се систематизират част от препоръките, които докторантът е получавал от диригенти със световна значимост, както и проблемите, които е срещал при работата си над разглежданите в труда творби. **Трето** – да се подпомогнат младите тромпетисти със синтезирана информация, необходима им при подготовка за явяване на прослушвания за работа, както и за някои проблеми, които се срещат в практиката в камерни и симфонични оркестри. **Поставените задачи на изследването са:** Интердисциплинарен анализ на подобрените произведения за и с участието на тромпет от Барока до Съвременността в контекста на изпълнителските и педагогически проблеми. Провеждане на методологически анализ по изследваната проблематика. Изясняване на спецификата на изследваната материя. Разработване на метод за практическа работа над анализиранияте проблеми. Провокиране на изследователски интерес към проблематиката в колегията. **Хипотезата на изследването** предполага и допълнителна помощ за млади тромпетисти и педагози при работата им над оркестрови трудности. **Методите на изследването** се базират на психомузикална, философска, музиколожка и изкуствоведческа литература по изследваната проблематика, собствения практически опит и експериментална работа на докторанта.

Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Изследването е първи опит Северна Македония за теоретико-практическо извеждане на интерпретаторската работа на тромпетиста в оркестровия и соловия репертоар от Барока до Съвременността. **Теоретичната значимост на изследването** се състои в подробните интердисциплинарни анализи на всички аспекти на формата и фактурата в някои произведения от оркестровата и соловата музика с участието на тромпет. **Практическата значимост на изследването** са препоръките към бъдещи изпълнители на тромпет, извлечени от личния интерпретаторски опит на докторанта и указанията на именити диригенти. **Основа на изследването** е опитът като оркестров и солов изпълнител на музика от Барока до Съвременността на дисертанта и негови конкретни наблюдения, извлечени чрез общуването му с колеги, наблюдения като слушател и реакцията на публиката по време на концерти.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература

Съдържанието на изследването се основава на взаимодействието на различни видове дейности: теоретична, изпълнителска и слушателска. Това създава тясна връзка между усвояването на теоретичните знания и практическата работа над проучваните произведения. Изпълнителската работа и свързаната с нея аналитична дейност задълбочават познанията на тромпетиста в основни музикално-теоретични дисциплини като хармония, полифония, музикални форми и оркестрация. Според докторанта, определянето на етапите на работа над дадена оркестрова партия за тромпет се базират на анализ на тематичния материал; проектиране на драматургично развитие; разработване на интерпретаторска концепция, готовност за корекции от страна на диригента и подготовка на съответната творба за изпълнение.

Независимо от компилативния характер на дисертацията, всичко изложено от докторанта ме кара да съм достатъчно убедена, че Васо Ристов може да се определи като един от най-информиранияте изследователи на творчеството за тромпет в аспектите на докторската теза и музикалното изпълнителство.

Коректност при цитирането на представителен брой автори

Васо Ристов е коректен в своите цитирания. Използва широка библиография, върху която е изградил и доказал своята теза.

Приноси на дисертационния труд

1. В труда е направен опит да се разгледа еволюцията на тромпета като солов и оркестров инструмент от древността до съвременността.
2. За първи път тромпетът като инструмент е разгледан в контекста на интерпретаторската проблематика в оркестровата и отчасти в соловата музика.
3. Направен е опит да се подпомогнат младите тромпетисти в тяхната работа в оркестъра и с диригентите (както и при кандидатстване за работа).
4. Поставени са във фокус някои проблеми на групата на тромпетите в оркестровата и соловата музика на Барока, Виенската класика, Романтизма, XX век и съвременността, и е предложен начин за решаването им, особено по отношение на обезпечаването на добър ансамбъл и баланс.
5. Разгледани са трудностите на съвременния музикален език в контекста на звукоизвличането при тромпета.

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът отговаря на дисертацията.

Лични качества на автора (ако рецензентът го познава)

Нямам лични впечатления от докторанта.

Публикации по темата на дисертационния труд

Докторантът има две публикации върху темата:

Ристов, В. *Интерпретационни проблеми в оркестровата музика на някои балкански композитори с участието на тромпет през 20 и 21 век*. В: Списание на „Факултет за музикална уметност на Универзитет „Св. Кирил и Методиј – Скопје“, 2023.

<https://independent.academia.edu/RistovVaso/Drafts>

Ристов, В. *Предшествениците на Бароковия тромпет*. В: Списание на „Факултет за музикална уметност на Универзитет „Св. Кирил и Методиј – Скопје“, 2023.

<https://independent.academia.edu/RistovVaso/Drafts>

В заключение на това СТАНОВИЩЕ ще завърша със следната оценка:

Дейността на докторанта отговаря на наукометричните показатели за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, според Закона за развитието на академичния състав на Република България.

Дисертационният труд на **Васо Ристов**, докторант в НМА – София, на тема: **ЕВОЛЮЦИЯТА НА ТРОМПЕТА КАТО СОЛОВ И ОРКЕСТРОВ ИНСТРУМЕНТ ОТ БАРОКА ДО СЪВРЕМЕННОСТТА В КОНТЕКСТА НА ИНТЕРПРЕТАТОРСКАТА ПРОБЛЕМАТИКА**, заедно с носените от него приноси с научни и приложни качества, смятам достатъчни, за да дам своята положителна оценка и да предложа на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, на **Васо Ристов**, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

13.03.2023, София

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова